

Familjeterapeutisk verksamhetshandledning

Plenum SFF Ystad 18 oktober

Några distinktioner

Handledning och konsultation

Hylander Ingrid (1995) Handledning och Konsultation. En jämförelse mellan två professionella psykologiska processer. FOG-Rapport nr 23.

Verksamhetshandledning och utbildningshandledning

VH har fokus på kvalitetssäkring och professionellt stöd i optimering av befintliga resurser.

Heterogen grupp

UH har fokus på personlig professionalisering och utbildning i en psykoterapeutisk metod

Homogen grupp

Handledning och Supervision

HL

Har ett kvalitetssäkrat men brett perspektiv på metod och ett lika stort perspektiv på person och stil.

Behandlingsansvaret tydligt hos terapeuten

SV

Har ett första fokus på adherence till metod men ger personligt stöd till terapeuten att klara detta. Behandlingsansvaret delat mellan supervisor och terapeut

Handledningens etik

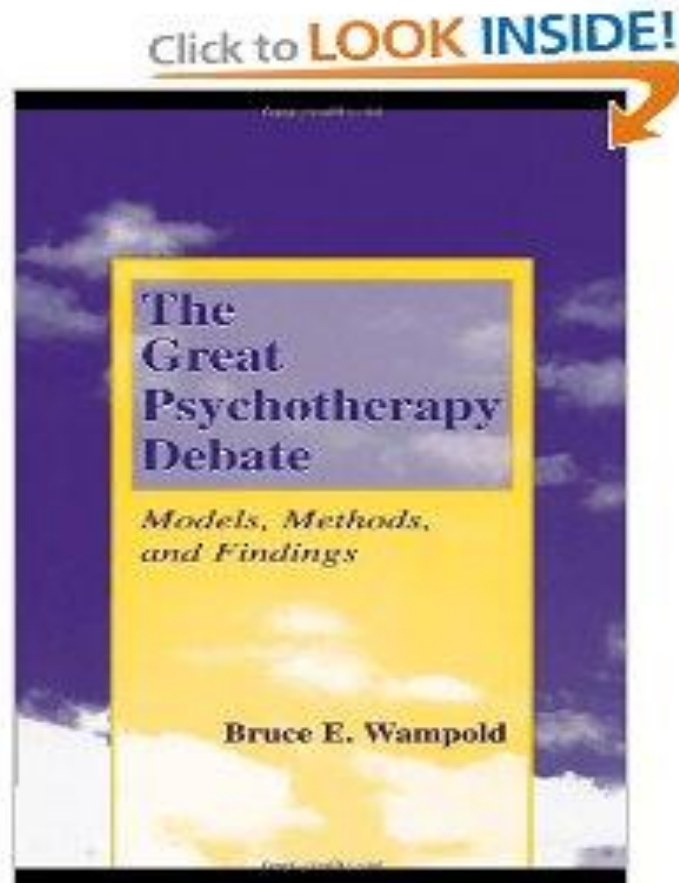
- Handledning i vadå?
- Handledning som kompensation för sviktande kompetens?
- Finns en gräns där man säger nej till handledning?
- Är handledning alltid nyttig?
- Agerande vid terapeutisk kollaps?

Handledning i olika former för psykoterapi

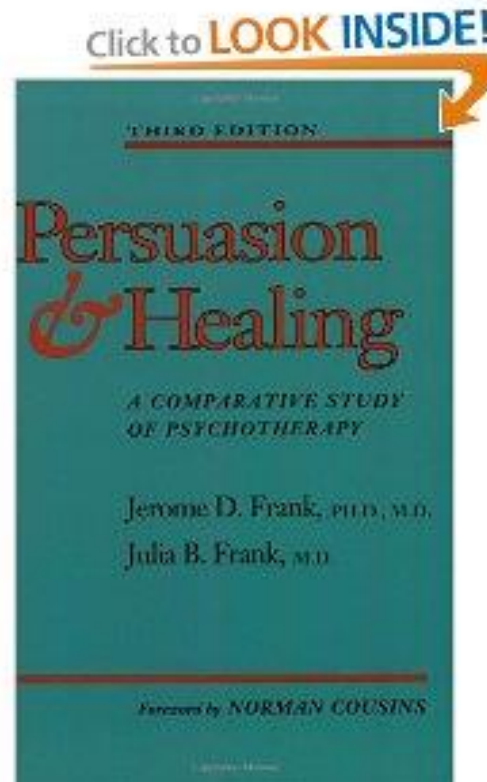
Familjeterapeutisk handledning bygger såväl på allmänna faktorer för god handledning som på specifika faktorer giltiga för familjeterapi (isomorfi).

Familjeterapeutisk handledning genomförs också med hänsyn till specifika faktorer individuellt, i tvåsamhet och team/grupp.

Bruce Wampold (2001)



Jerome D. Frank Ph.D, M.D.
Julia B. Frank M.D. (1991)



Frank och Frank (1991) föreslog sex faktorer:

- 1. Terapeuten motverkar klientens upplevelse av alienation genom att utveckla en relation som bibehålls trots klientens uttryck för demoralisering,
- 2. Terapeuten bibehåller terapeutens förväntningar av att kunna få hjälp genom att koppla hopp till förbättring till den terapeutiska processen.
- 3. Terapeuten erbjuder ny inlärning.
- 4. Klientens känslor väcks i terapin.
- 5. Terapeuten ökar klientens egenmakt.
- 6. Terapeuten erbjuder tillfällen för träning.

Terapeutiska faktorer i familjeterapi

- **Konceptualisering i relationstermer**
- **Utvidgning av behandlingssystemet**
- **Utvidgning av den terapeutiska alliansen**
- **Beteendefaktorer, kognitiva faktorer, affektiva faktorer**
- **Klientens erfarenheter ges privilegium**
- Sprenkle D.H., Blow A.J., Dickey M.H. Common factors and Other Nontechnique Variables in Marriage and Family Therapy | Hubble M.A., Duncan B.L., Miller S.D. The Heart & Soul of Change, American Psychological Ass., Washington, DC, 1999.

Seven-Eyed-Model och Familjeterapeutisk handledning

(Peter Hawkins and Robin Shohet)



- Känsломässigt bjuda in klienten i rummet.
- Undersöka den handledde terapeutens interventioner.
- Undersöka klientens och den handledde terapeutens relation.
- Fokus på den handledde terapeuten och dennes motöverföringar.
- Fokus på relationen mellan handledare och handledd terapeut. Undersöka parallellprocesser.
- Fokus på handledaren och dennes inre process.
- Fokus på det omgivande kontext där arbetet i terapi och handledning sker.

Kännetecken på relationell handledning – en litteraturstudie Forsberg & Österling (2011)

14 artiklar 1992-2010

- Tema 1: Handledarens förhållningssätt
- Tema 2: Handledarens och den handleddes status i relationen
- Tema 3: Parallellprocess
- Tema 4: Själavslöjande
- Tema 5: Alliansbrott

Framgångsfaktorer (Wirtberg 2002)

Terapeutens behov

Trygghet

Tillit

Nyfikenhet

Affektstabilitet

Stresstålighet

Professionell Självkänsla

Delaktighet/kontroll



Handledningens metod

Tydlig struktur

Ledarskap

Värme och Respekt

Trovärdig kompetens

Delat ansvar

Igenkännbara metoder

Familjeterapeutisk handledning

Vill också aktivera de
övriga medlemmarna i
handledningsgruppen i
till konstruktiva bidrag

Vill relatera och bygga
samarbetsallians och
terapeutiskt tema till flera
personer med inbördes
inte alltid konfliktfria
relationer

Betonar
interaktivprocessernas
primära roll på vägen mot
hälsa



Arbetar på den
handeddes
uppdrag

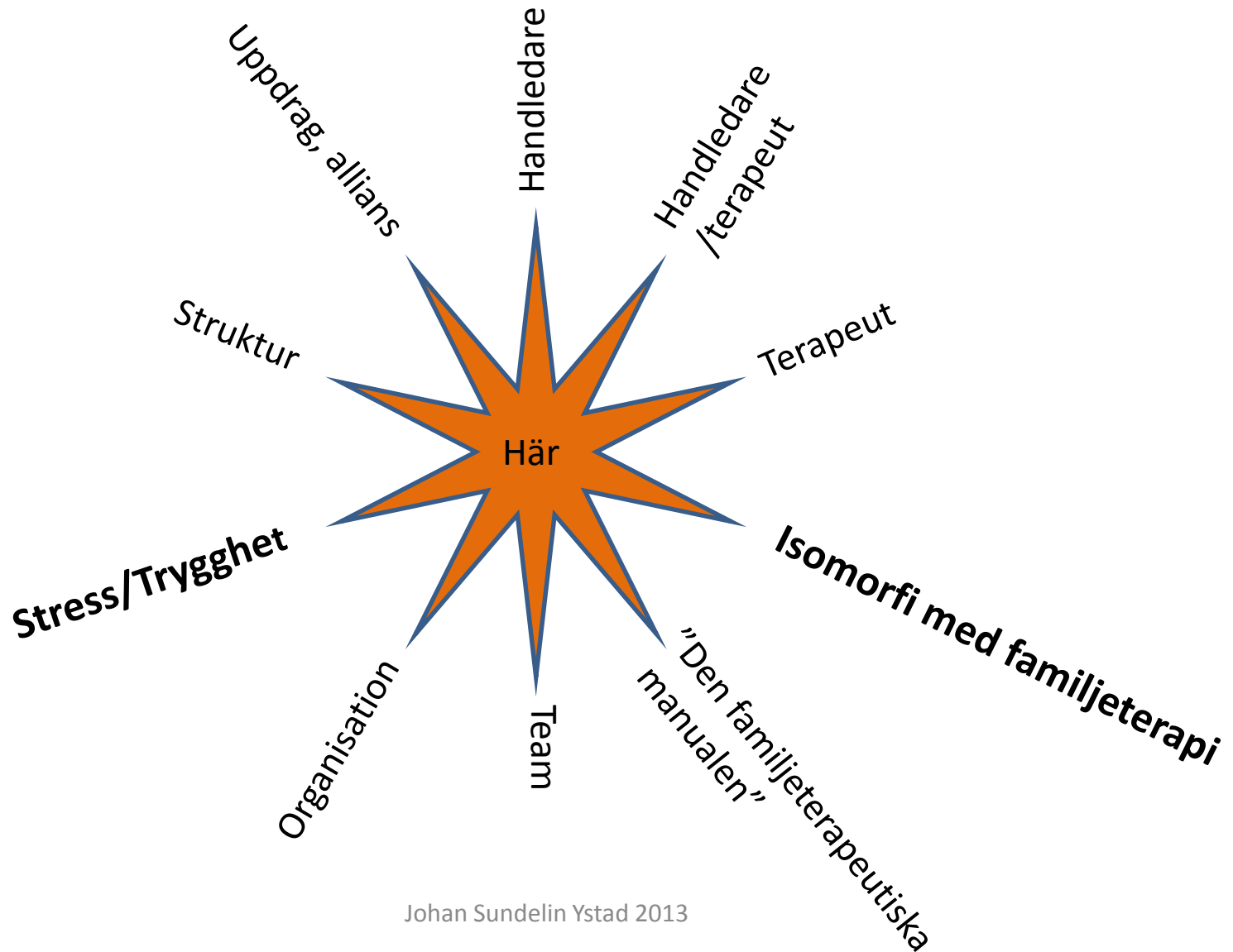
Lägger vikt vid Forskning i
familjepsykologi och
familjebehandlingsforskning
Risk och skydd

Familjeterapeutisk verksamhetshandledning

- Rapporthandledning
- Videobaserad handledning
- Direkthandledning



Allmänna faktorer i handledning

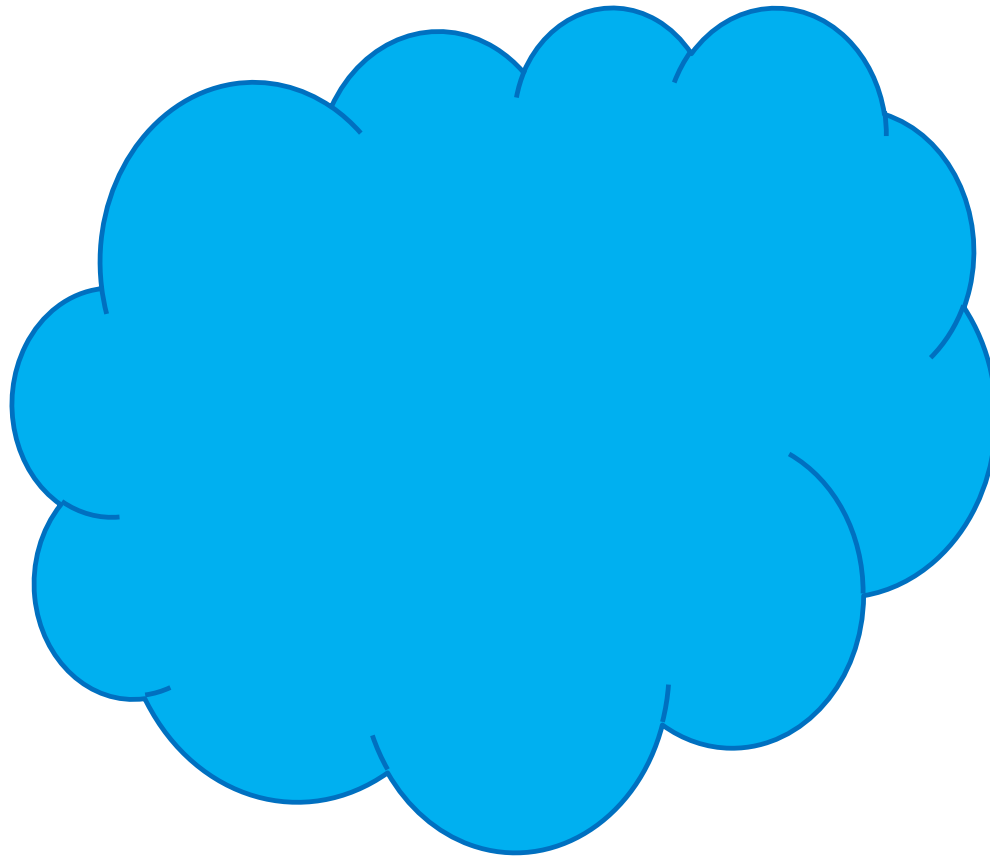


Familjeterapeutisk verksamhetshandledning

- Syfte
- Mål
- Uppdrag
- Kvalitetssäkring, professionellt stöd
- Högre KASAM för familjeterapeuter
- Utformas i dialog mellan den handledde och handledaren med den handledde i tolkningsföreträde



Rapporthandledningens arbetsmaterial och verktyg är terapeutens berättelse



Berättelsen är fokus för handledningen

- Terapeutens berättelse som guldgruva av information avseende interaktivt material mellan klienter till terapeut för att hitta lösningar och hinder för dessa.
- Berättelsen innehåller våndor och rädslor, hypoteser och antaganden med begränsande interpunktioner i ett terapeutiskt arbete med förhinder.



Handledarens arbetsuppgift

- Erbjud terapeuten möjlighet att kliva ur sin berättelse och reflektera över den. Hjälpa terapeuten att under goda former identifiera strävanden och mål i sin berättelse, identifiera hinder, rädslor och låsta antaganden som ligger i vägen för fler frihetsgrader som hjälpare.



Affektsmitta och Empatisk vägg (Psykologtidningen, 2013, 5)



- Negativ affektsmitta: Klienten samtalar uppgivet om sin situation och visar samtidigt denna uppgivenhet i sitt kroppsspråk. Terapeuten märker själv att hon tappar energi pratar med svagare röst och förmågan att kommunicera effektivt försvagas.
- Empatisk vägg: Medvetet kroppsspråk, en inlärd förmåga att skapa ett skydd.

Modell för familjeterapeutisk verksamhetshandledning

- Handledning som terapeutens trygga hamn
- Handledning som hjälp att "vidga sin terapeutiska berättelse"

I.Handledningen som terapeutens trygga bas

Affektteori

Anknytningsteori

Kristeori

Traumateori

Nyfikenhetsposition – ej
skam

Anknytningssystemet icke
aktiverat, optimerad
mentaliseringskapacitet

Anpassad struktur

Trygghet här

Exempel på existentiella / interpersonella behov

- Behov av närhet
- Behov av omtanke
- Behov av respekt
- Behov av självrespekt
- Behov av integritet
- Behov av uppmärksamhet
- Behov av
- Behov av att bli sedd
- Behov av enskildhet
- Behov av distans
- Behov av självdistans
- Behov av tid
- Behov av självständighet
- Behov av samhörighet
- Behov av

Ex. på relationsbeskrivningar

- han har nyss fyllt tre år.....
- Han bestämde det mesta.....
- pappan var inte med i det här arbetet.....
- Det var omöjligt för honom att vara med.....
- Hon ville inte att han skulle vara med.....
- Så nu var vi jättenoga om vi skulle göra ett familjeterapeutiskt arbete så måste pappan vara med och vi skulle ha tolk.....
- mamman var inte riktigt med på det från början men vi stod på OSS.....
- Då gick dom med på det. Så nu är pappan alltid med.....
- Och det har skett en del förändringar men.....inte så mycket som man skulle vilja.....

II.Handledning som hjälp ”att vidga berättelsen”

Terapeuten får hjälp att arbeta med alternativa interpunktioner i tid, rum och mellan personer i intentioner och i locus of Control

Har större tillgång till ett komplementärt tänkande

”Orkar” ställa fler frågor, vågar fördjupa frågor

Sluzki (1992) Transformations: A Blueprint for Narrative Changes in Therapy

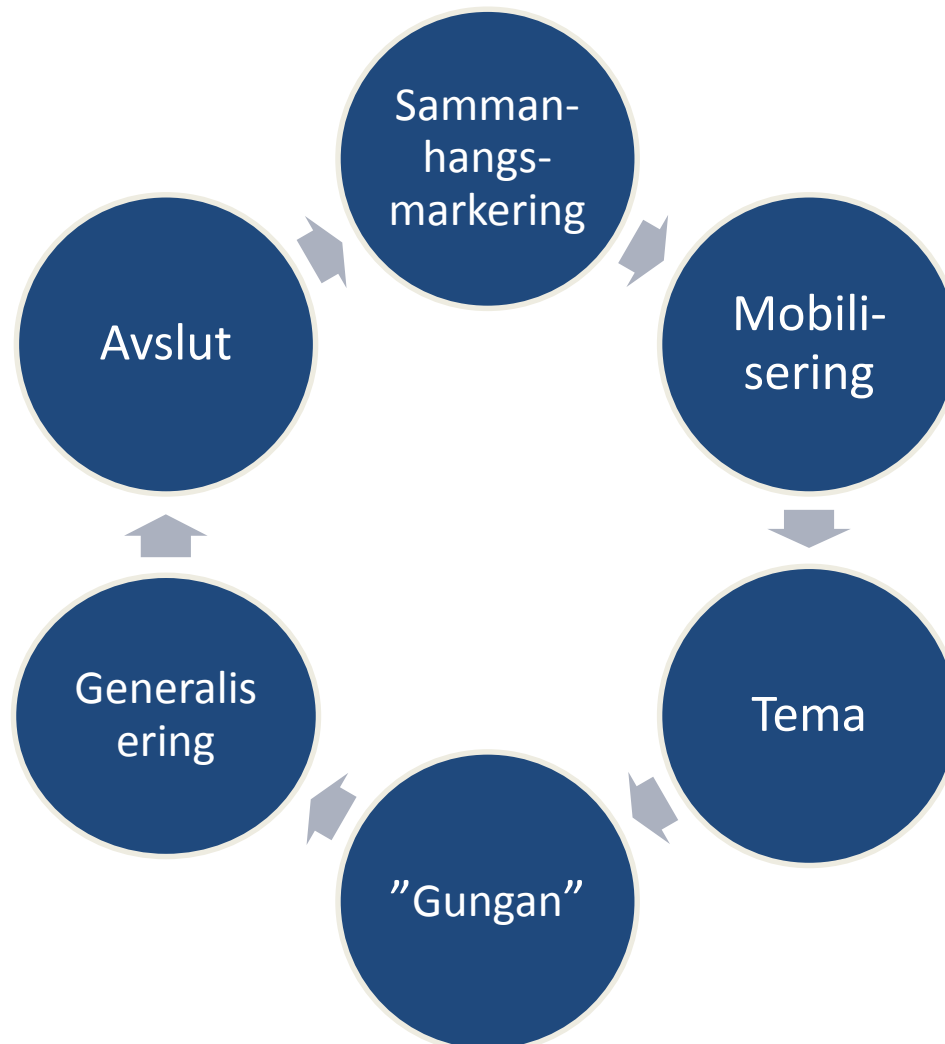
TRANSFORMATIONS	
Dimensions	Shifts
<hr/>	
In Time	Static/Fluctuating Nouns/Verbs Ahistoric/Historic
In Space	Noncontextual/Contextual
In Causality	Cause/Effects
In Interactions	Intra-/Interpersonal Intentions/Effects Symptoms/Conflicts Role/Rules
In Values	Good Intent/Bad intent Sane/Insane Legitimate/Illegitimate
In the Telling	Passive/Active Interpretations/Descriptions Incompetence/Competence



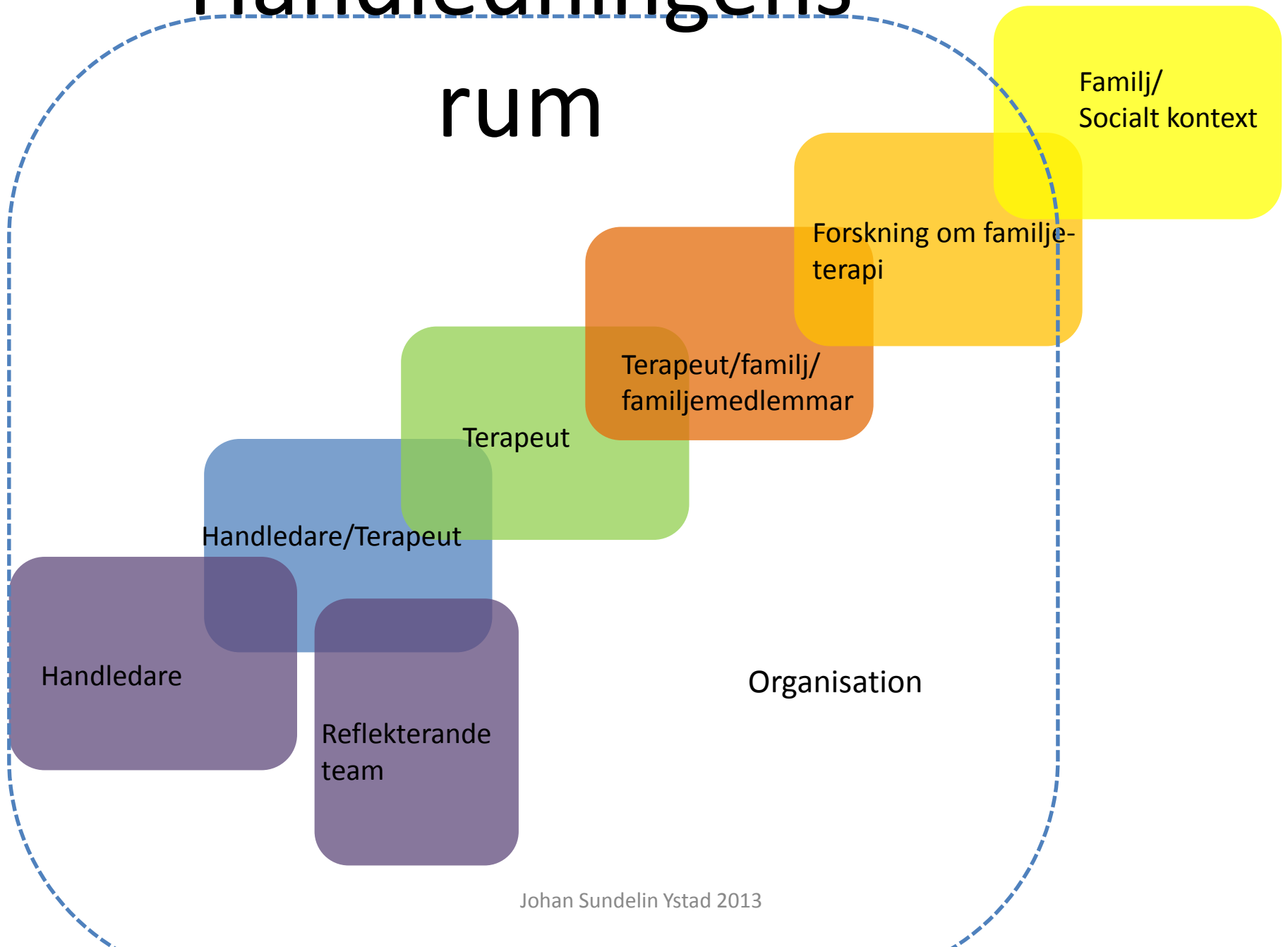
Allmänna faktorer i klinisk familjeterapi



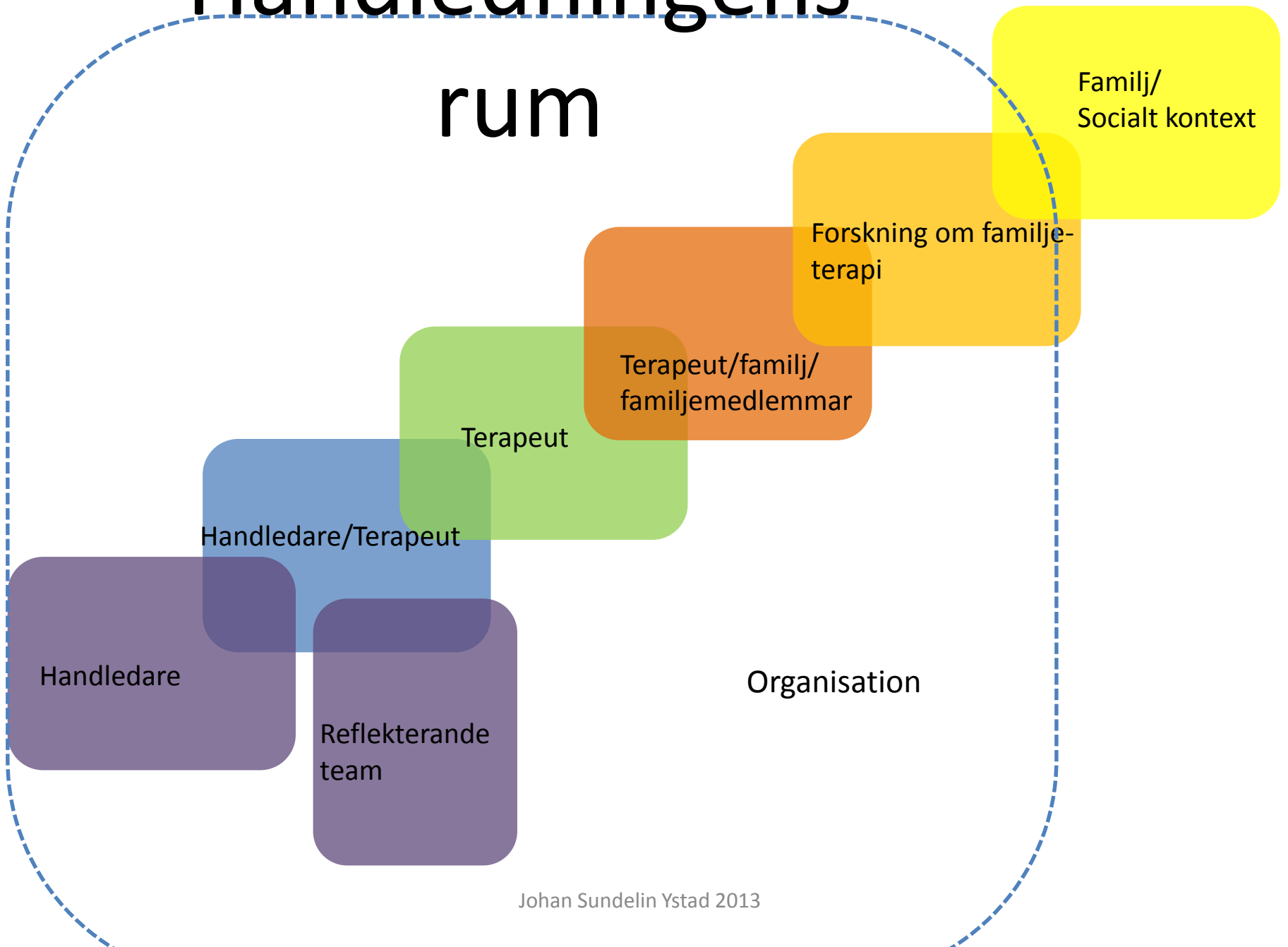
Familjeterapins process



Handledningens rum



Handledningens rum



Rum 5 (specifika faktorer)

I rum 5 finns terapeutens berättelse om familjen och hur de olika familjemedlemmarna interaktivt tycks förhålla sig till varandra. Här finns också berättelser om hur terapeuten försöker interagera och intervensera i familjens liv och med vilka antaganden och affektiva utgångspunkter detta sker.



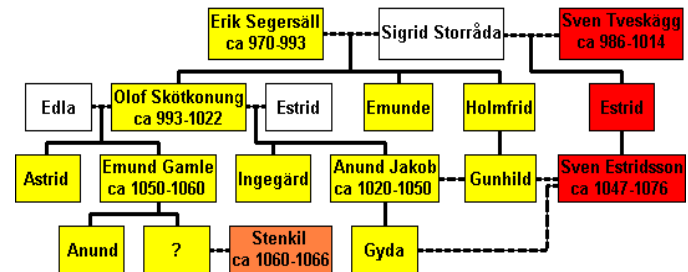
Den systemiskt/existentiella dialogen som metod

”Hur tror du pappan tänker om varför du frågar så?”

Förståelsen fördjupas hos terapeuten om sambandet mellan den analys som terapeuten gör av familjens göranden och låtanden och de mer eller mindre medvetna konsekvensantaganden som terapeuter gör som ligger bakom hans/hennes interaktiva initiativ i förhållande till denna familj.

Kompletterande metoder i familjeterapeutisk handledning

- Familjekarta
- Familjeskulpturering
- Psykodrama
- Symboldrama
- Rollspel
- You name it.....

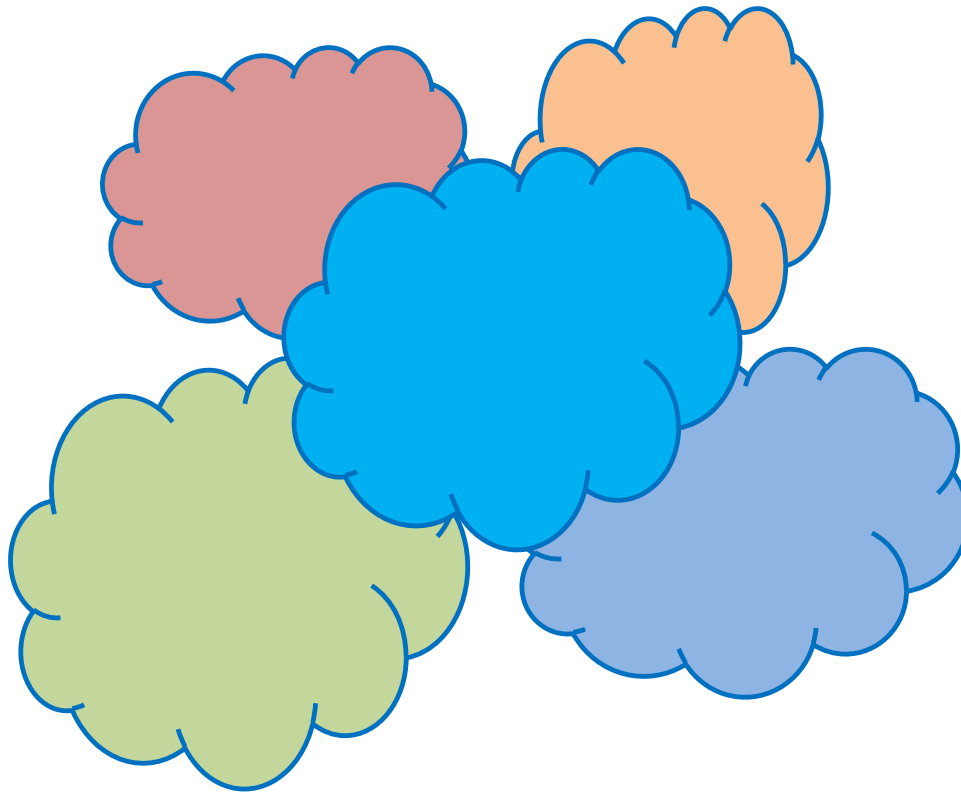


Rum 4 Det reflekterande teamet: den tredje parten

Förutom att ge terapeuten en välförtjänt andhämtningspaus, bidrar detta med egna bilder av terapeutens interaktiva berättelse. Dessa inslag ger förutsättningar och "en tillåten ritual" att öppna upp nya kognitiva och affektiva perspektiv för terapeuten.



Det reflekterande teamet



Rum 6 och 7 (allmänna faktorer)

- Samtal och information i rum 6 och 7 om nyckelfaktorer i välfungerande forskningsbaserad familjeterapi vid olika dysfunktionella tillstånd och presentation av forskningsbaserad kunskap om familjens situation i det aktuella samhället
- Utvecklingspsykologi, neuropsykologi, våld etc.

Rum 1-3

- Handledaren måste ständigt arbeta med att försöka vidga sina spontana preferenser och vidga sin kompetens och upptäcka och bearbeta sina blinda fläckar.
- Terapeuten upptäcker kanske efter några olika handledningar att den problematik som dyker upp i arbetet har en tendens att repetera sig.
- Parallellprocessfenomen i relationen handledare-terapeut i förhållande till terapeutens relation till sin familj är också viktiga att identifiera och lära av.

Rum 8 Arbetsplatsen och organisationen



- Finns ledningsstöd för handledning
- I vilken "kondition" är arbetsplatsen?

Berge Maja,(2008) Organisatoriska ramar

- handledningens förutsättningar i behandlingsverksamhet

PSYKOLOGEXAMENSARBETE , 30 hp, STOCKHOLMS UNIVERSITET,
PSYKOLOGISKA INSTITUTIONEN

BÄSTA FÖRUTSÄTTNINGAR (specifika faktorer)

Affektivt överengagemang
"Närsynthet"

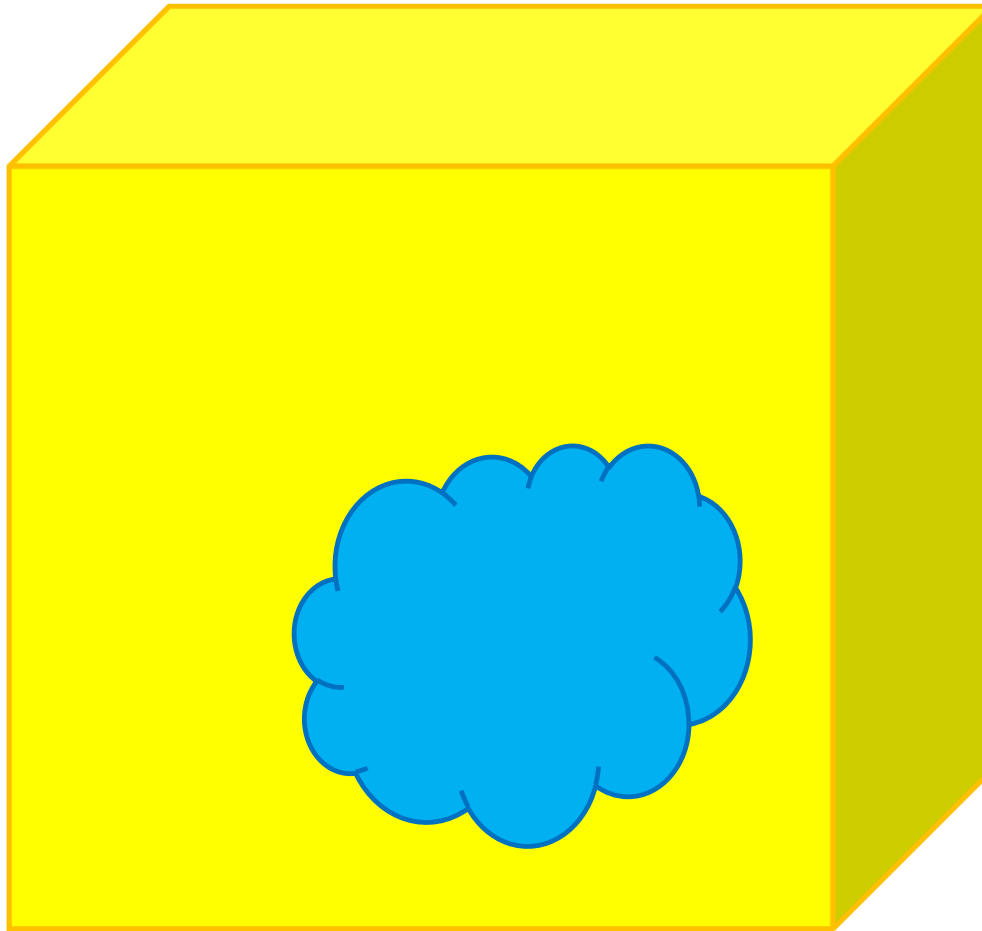
Kognitivt överengagemang
"Långsynthet"

Här

Interaktion, kontakt,
allians, nyfiket,
konstruktivt samarbete

Där

Grad av stress

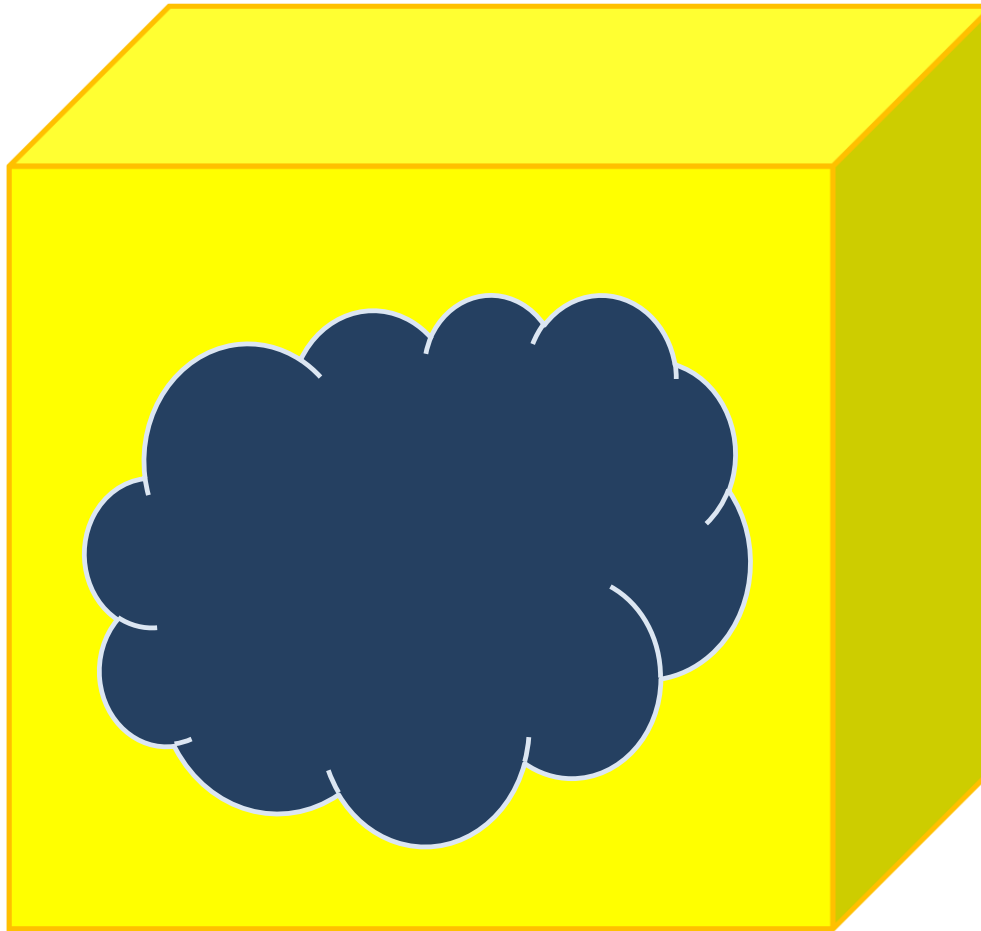


Eget bekräftelsebehov här – interaktion – Frågor om familjen där

Johan Sundelin Ystad 2013

Berättelsen vidgas affektivt interaktionistiskt

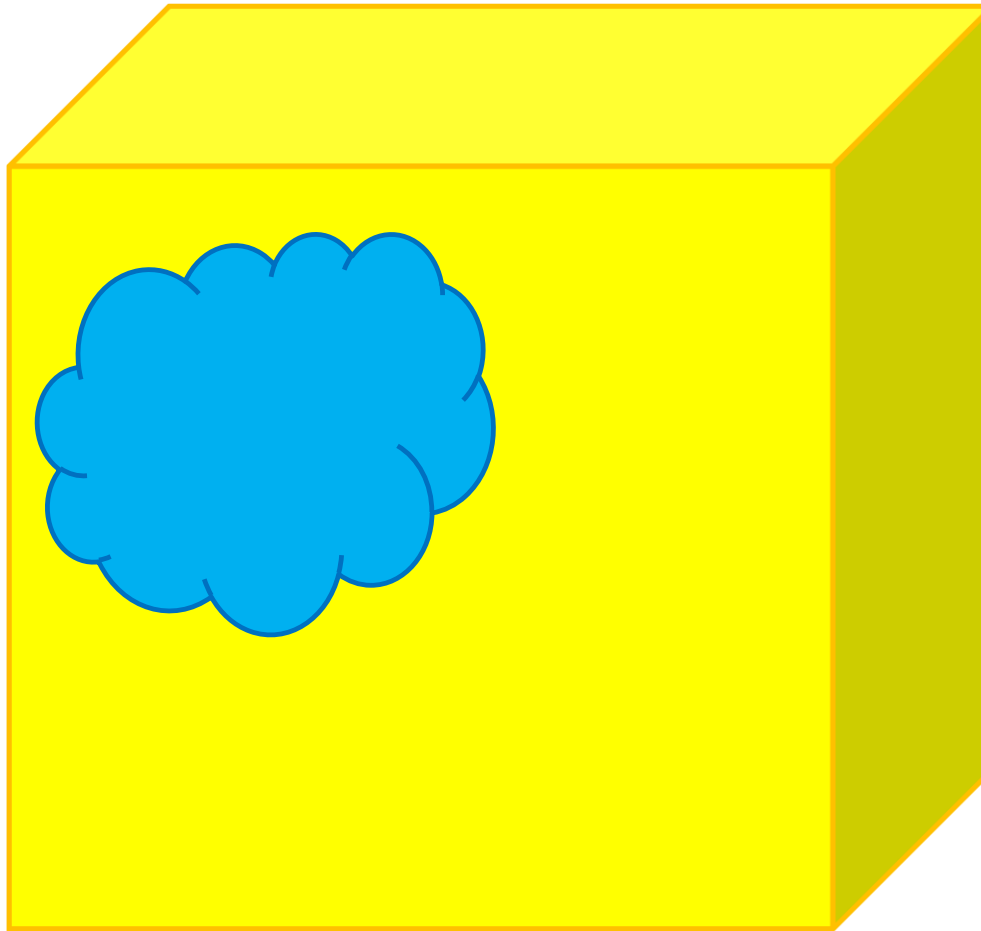
Grad av stress



Eget bekräftelsebehov här – interaktion – Frågor om familjen där

Terapeuten är här

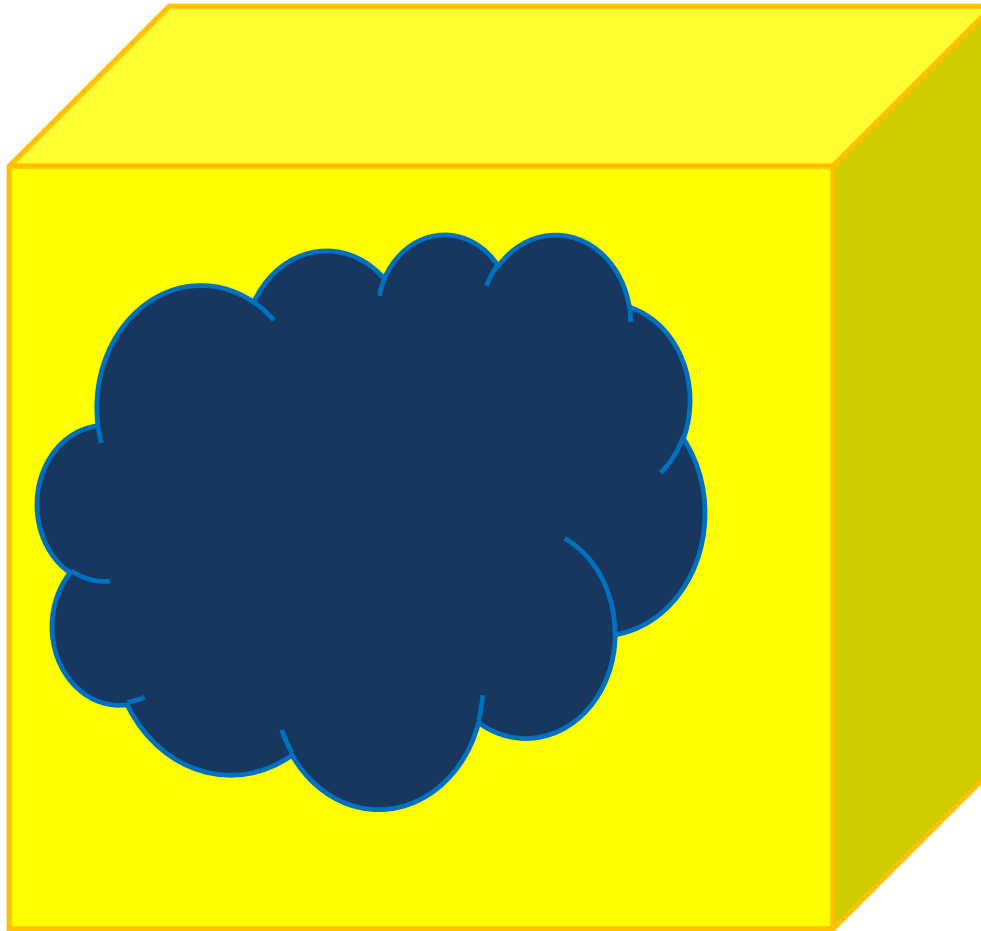
Grad av stress



Eget bekräftelsebehov här – interaktion – Frågor om familjen där

Berättelsens vidgas kognitivt interaktionistiskt

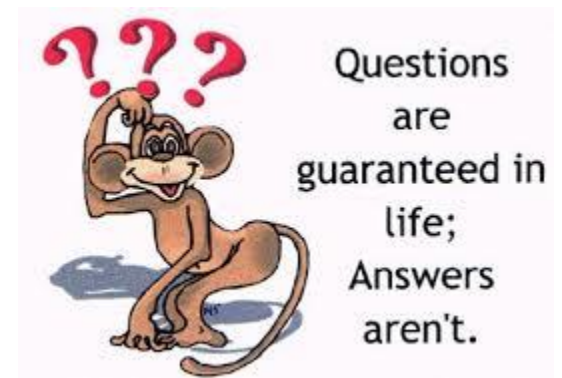
Grad av stress



Eget bekräftelsebehov här – interaktion – Frågor om familjen där

En fråga till dig

- I vilket rum befinner du dig oftast tillsammans med din handledare?
- Är du nöjd med det?
- I vilka andra rum skulle du vilja vara?
- Hur kan detta bli verklighet?



Var blir det mest gjort??

*Ställ dina
frågor här
Jag svarar på Fredag!*

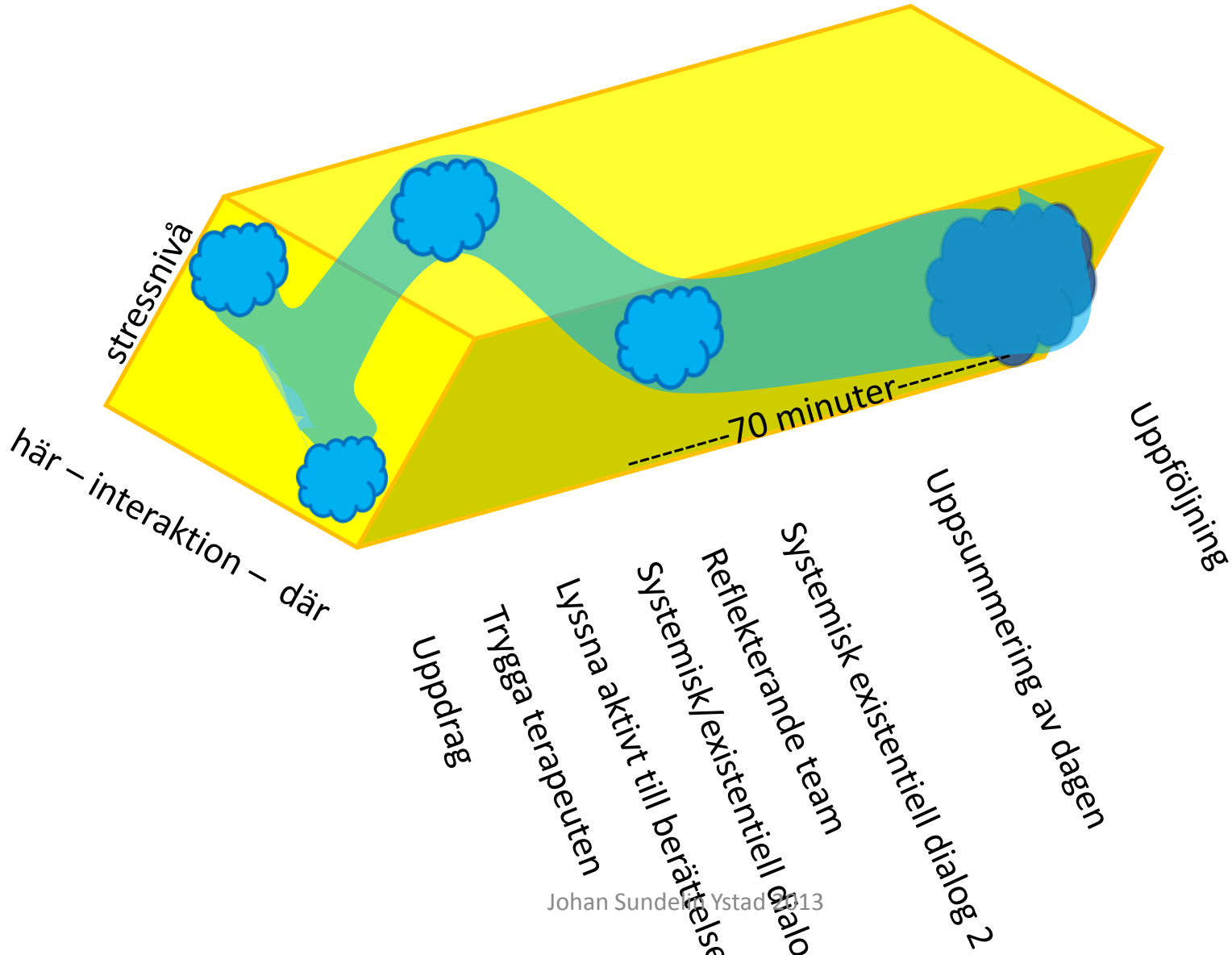
Affektivt orienterad handledare  Affektivt orienterad terapeut

Affektivt orienterad handledare  Kognitivt orienterad terapeut

Kognitivt orienterad handledare  Affektivt orienterad terapeut

Kognitivt orienterad handledare  Kognitivt orienterad terapeut

Vägledningsprocessen



Min workshop

Ett handledningsmöte genom det
systemiskt/existentiella samtalet

Strukturell Textanalys

Vilka systemiska/existentiella behov uttrycks under de reaktiva mönstren?

Systemiskt/komplementärt tänkande:
kontextuell tankeorganisering

FFT: Interpersonella behov

EFT: Primära anknytningsbehov

Uppmaning

- Låt oss utforma grundläggande riktlinjer och baskrav för familjeterapeutisk verksamhetshandledning/utvärdering. Hur skulle en sådan modell kunna se ut?

Exempel på forskningsfrågor

- Vilka är de viktiga faktorerna för att handledning ska vara ett inslag som på sikt gör skillnad i arbetsplatsens professionella nivå internt och som samarbetspartner?
- Vilka i övrigt positiva konsekvenser för terapeuten följer med handledning?
- Kan man skönja några direkt positiva effekter av handledning för klienterna vars terapeuter får rapporthandledning?
- Finns det synergieffekter mellan olika former Av handledning?



TACK för MIG SLUT för IDAG

Hej då!

